

Rundabordssamtal vid Kvalitetskonferensen 14 maj 2009

Lärarbemanning för kvalitet

Viggo Kann, KTH CSC, viggo@kth.se

Lärarbemanningen är studierektorns största möjlighet att styra verksamheten och därmed påverka kvaliteten. Därför är det egendomligt att artiklar om hur lärarbemanning kan utformas i stort sett saknas.

Nada vid KTH har utvecklat ett system för bemanningen som ger särskilt goda möjligheter att säkra och utveckla kvaliteten i utbildningen. Systemet leder också till en ekonomisk budget med vars hjälp man kan besvara viktiga frågor som:

Behöver vi anställa fler lärare och har vi råd med det?
Vilka kurser är självbärande och vilka går med förlust?
Kommer ett alternativt kursupplägg, t ex en ny examinationsform, att kräva mer eller mindre lärartid?
Hur mycket undervisning har vi råd att ge i en ny kurs?
När ekonomin är kärv, vad är det effektivast att spara på?
Kommer någon lärare att bli överbelastad av den planerade undervisningen?

Varje vår har studierektorn och läraren ett bemanningssamtal där läsårets undervisning planeras. Resultatet av samtalet blir ett dokument (kontrakt) som beskriver hur många timmar som läraren ska lägga på varje arbetsuppgift. Sedan ansvarar läraren för att de planerade uppgifterna genomförs och slipper att i efterhand redovisa sin arbetstid. Läraren kan därför själv disponera sin tid och vid behov omfördela den mellan olika uppgifter.

Bemanningsplanen som byggs upp vid bemanningssamtalen lagras i ett kalkylark. Kursparametrar som poängantal, elevantal, gruppantal och antal timmar undervisning är ifyllda redan före samtalet. Vid samtalet fastställs dels parametrar som hur lång tid det tar att förbereda en timmes föreläsning och att rätta en tenta, dels hur stor del av arbetet som läraren själv ska genomföra. Tid ges i bemanningen för kvalitetsarbete som kursutveckling, kursutvärdering och kursanalys. Resultatet blir både en färdig bemanning av varje kurs och en kursbudget.

Även lärarens egenutveckling planeras in vid bemanningen, fördelad på en oplanerad del, kallad "akademiskt deltagande", och planerade aktiviteter. Läraren lämnar samtidigt in en självdeklaration av det senaste årets egenutveckling.

Bemanningsystemet infördes 2000 och har förfinats med åren. År 2006 gjordes en utvärdering av skolans bemanningsprocess och resultatet blev att lärarna till största delen var mycket nöjda med bemanningen, bland annat dess tydlighet och flexibilitet. Endast inom ett av skolans ämnen fanns en viss kritik, vilket gjorde att vi inom detta ämne införde en bemanningsdiskussion för alla lärare före bemanningssamtalen.

Systemet används på skolan av fem olika studierektorer i fem ämnen av olika karaktär. Det är flexibelt och bör kunna användas eller enkelt anpassas för de flesta utbildningsmiljöer.

Presentationen finns på <http://www.nada.kth.se/~viggo/papers.php>